

platser [11-14], och undertecknad rekommenderar regelbundet föräldrar att besöka Smittskyddsinstitutets utmärkta webbplats med frågor och svar kring barnvaccinationer [15].

Sammanfattningsvis visar Berland och medarbetare att en stor andel sökningar efter hälsoinformation slutar i irrelevanta länkar, att motstridiga uppgifter är vanliga och att bristfällig information sannolikt påverkar patientens benägenhet att söka vård och hennes val av behandling [1]. Läkaren behövs fortfarande för att förmedla och tolka hälsoinformation.

Referenser

1. Berland GK, Elliott MN, Morales LS, Algazy JI, Kravitz RL, Broder MS, et al. Health information on the Internet: accessibility, quality, and readability in English and Spanish. *JAMA* 2001;285(20):2612-21.
2. McClung HJ, Murray RD, Heitlinger LA. The Internet as a source for current patient information. *Pediatrics* 1998;101:E2.
3. Griffiths KM, Christensen H. Quality of web based information on treatment of depression: cross sectional survey. *BMJ* 2000; 321:1511-5.
4. Mattson N. Doktor kan komma. *Internet-world* 1998;september:24-8.
5. Lindstedt U. Google bäst i test. *Internet-world* 2001;januari:47-9.
6. H@andikapp.se. <http://www.handikapp.se> (klicka på »IT & Data« och därefter på »Kartläggning IT och funktionshinder«).
7. Greenhalgh T. How to read a paper. Papers that report drug trials. *BMJ* 1997;315:480-3.
8. Jadad AR, Moore RA, Carroll D, Jenkinson C, Reynolds DJ, Gavaghan DJ, et al. Assessing the quality of reports of randomized clinical trials: is blinding necessary? *Control Clin Trials* 1996;17(1):1-12.
9. Skolverket: Att bedöma en webbsajt: <http://lankskafferiet.skolverket.se/information/vardera.html>
10. Netdoktor. www.netdoktor.se/
11. Karolinska sjukhuset: <http://www.mic.ki.se/Diseases/index.html>
12. Bibliotek för svensk patientinformation. www.pion.net. Landstingen i Kalmar län, Dalarna och Värmlands län.
13. Socialstyrelsen: MARS – Medicinsk Faktadatabas: <http://www.sos.se/mars/staflik.htm>
14. Infomedica. Sveriges landsting och Apoteket. <http://www.infomedica.se/>
15. Smittskyddsinstitutet. Frågor och svar om barnvaccinationer: <http://www.smittskyddsinstitutet.se/vaccination.asp>

Tre böcker samlade på en CD

ICDplus – sökprogram för klassifikationskoder

JONAS FLUDVIGSSON

ST-läkare, barnkliniken, Regionsjukhuset i Örebro
(jonasludvigsson@yahoo.com)

ICDplus är ett nytt sökprogram för klassifikationskoder. Programmet är utformat för att förenkla diagnos-, operations-/åtgärds- och anestesikodning. Här finns också orsakskoder och morfologikoder. Programmet är baserat på den svenska versionen av ICD 10 (WHO), specialistföreningarnas fördjupningskoder samt Socialstyrelsens omarbetsning av »Classification of Surgical Procedures« utgiven av Nomesko. Fass-modulen baseras på Linfos webbpublicerade Fass-texter. För distriktsläkare finns en särskild söknapp med diagnoskoder »D-kod DL«. Koderna skiljer sig något från motsvarande koder i ICD 10 (astma t ex J45-P och inte J45.9)

ICDplus produceras av IT Media som är samägt av Mediahuset och läkaren Bengt Östman. Mediahuset ger sedan tidigare ut »läkarmatrikeln«. Enligt Mediahuset är ICDplus för 2001 den andra utgåvan av ICDplus och en årlig uppdatering planeras. Programmet är skrivet i Filemaker varför man som användare överraskas av att det inte gått att konvertera ICDplus till Macintosh utan att det bara finns för PC.

I första hand är programmet tänkt att installeras på varje enskild dator men enligt Mediahuset går det att installera över nätverk vilket sannolikt skulle öka användningen. På sikt arbetar företaget med att presentera programmet via Internet för att förenkla distributionen.

Hur programmet fungerar

När programmet startar erbjuds man en guidad tur genom programmet. Här lotas man mellan programmets enklare drag och dess finesser. ICDplus har finessen att de diagnoskoder som »kräver« en orsakskod åtföljs av ett rött +tecken. Manualen är för övrigt en av programmets starka sidor.

ICDplus är grafiskt tilltalande, renskalat och med bara en annons per huvudsida. Det är de »skräddarsydda« läkemedelsannonserna som finansierar distribution och produktion av ICDplus. Genom att klicka på läkemedelsannonserna får man upp information om det aktuella preparatet.

Reklamen för Azitromax på »barnsidan« torde dock få liten utdelning eftersom barnsidan i ICDplus är att jämställa

Ett program utformat för att förenkla diagnos-, operations-/åtgärds- och anestesikodning.

med perinatala sjukdomar, och få nyfödda får öroninflammation.

När ICDplus är igång visas ett fönster med specialiteter (knappar) överst på skärmen. Genom att klicka på en av knapparna (tex geriatrik eller barn) kommer man vidare till en specialitet-huvudsida. För vissa knappar (tex ortopedi och operation) finns snabbkommandon.

Att hitta rätt diagnos

Exempel: celiaki. Undertecknad väljer »gastroenterologi« och därefter »sjukdomar i tarmen« men hittar inte celiaki (!). Under rubriken »andra sjukdomar i matsmältningsorganen« kommer jag dock vidare och kan markera »celiaki« => klickar på den grönmärkade knappen »sök« => ett nytt fönster visas där: »andra sjukdomar i matsmältningsorganen: celiaki« visas i blått. Genom att klicka på knappen »diagnoskod Sök« får jag åter upp ordet »celiaki«. Den valda posten visas tillsammans med diagnoskod samt ett gult informationsfält där ICDplus beskriver vad som inkluderas i begreppet celikai.

Programmet gör det möjligt att lägga till flera diagnoser. Som vanligt är det viktigt att markera huvuddiagnos först.

Fördelar med programmet

– WHO tar 540 US-dollar för motsvarande koder på diskett eller CD. ICDplus är gratis! Uppdatering planeras dessutom årligen.

– Programmet startar mycket snabbt.

– ICDplus är omfångsrikt och innehåller en Fass-modul. Man får ett intryck av att programmet är ämnat i första hand för operativa discipliner inklusive anestesi (programförklaring: »...förenkla dia-

gnos-, operations-/åtgärds-, och anestesikodning«).

– Informationen kring varje diagnos (vad inkluderas i diagnosen celiaki) är lagom i omfattning.

– Manualen är bra och den inledande guideturen förklarar väl programmets huvuddrag.

– Risken för felklassificering minskar eftersom benägenheten att chansa minskar när man lätt kan kontrollera diagnoskoden med ICDplus.

– För användare som har tillgång till Filemaker-programvara kan ICDplus »anpassas« efter kontakt med programansvarige Bengt Östman.

Nackdelar med programmet

– Programmet är plattformsbaserat (Windows) och kräver en stationär arbetsplats, förutsatt att inte kliniken/vårdcentralen installerat ICDplus över nätverk eller på alla datorer inklusive »sköterske-datorer« på avdelningsexpeditioner. En Internetbaserad version borde vara av högsta prioritet.

– Det är idealiskt för den som alltid dikterar vid samma skrivbord men för den som springer mellan mottagning, akut-mottagning, det egna arbetsrummet och avdelningen är beroendet av dator ett problem. Här kan normalanvändaren lika gärna använda Socialstyrelsens »Klassifikation av sjukdomar och hälsoproblem 1997 – alfabetisk förteckning« (den gula boken). För den rörlige läkaren är sannolikt Proffice's handdatorbaserade ICDprogram »ProHospital« bättre, förutsatt att man äger en Palm OS-handdator. I nuläget är ProHospital bara tillgängligt för Proffice-anställda läkare.

– ICD-plus är inte helt intuitivt.

– De allra flesta användare behöver inte alla de koder som ICDplus innehåller. Systemet med underrubriker gör det ibland svårt att hitta rätt diagnos (se exempel celiaki ovan).

Finns alternativ till ICDplus?

De flesta kliniker har diagnoslathundar. En lathund på papper eller i form av ett MS Word-dokument är för de flesta lika användbar som diagnosdelen i ICDplus. Diagnoser i ett Word-dokument kan ju sökas genom att man använder Words sökkommando. Flera kliniker har lagt ut sina diagnoslathundar på nätet, däribland NÄL-Uddevallas barnklinik (<http://www.nubarn.net/I-1ored.htm>).

Många diagnoser hittar man dessutom lätt genom att använda en vanlig Internetsökmotor (t ex www.google.com) och skriva in t ex »ICD astma«. Sökningar på »ICD obstipation«, »ICD gastroenterit« och »ICD astma« resulterade i rätt diagnos bland de första tio sökresultaten. Denna form av att sätta dia-

gnos rekommenderas dock inte, kvaliteten på Internetbaserat material varierar och som läkare har man själv ansvaret för att rätt diagnos blir satt.

Vem ska använda ICDplus?

ICDplus är lämpat för mer stationära användare och för användare som dagligen använder sig av tilläggs-koder, åtgärds-koder och operations-koder. På min egen arbetsplats finns ingen PC på de tre allmänna dikteringsrummen; den skriftliga lathunden i kombination med Socialstyrelsens alfabetiska förteckning över diagnoser duger dock gott. I takt med att datorer och datajournaler blir vanligare torde värdet av ICDplus öka. I nuläget tror jag att fler läkare skulle ha användning för det mobila handdatorprogrammet ProHospital om det fanns tillgängligt för gemene man.

*

För en presentation av ICDplus, se http://www.icdplus.com/vad_ar.htm

Anmält program: ICDplus

Tillverkare: IT Media

Systemkrav: Windows 95 och framåt.
Pentium 100 Mhz, 16 Mb RAM.

Särtryck

Läkartidningen

Kunskaperna om lungcancers biologi har ökat väsentligt på senare år, vilket innebär nya möjligheter för både prevention och behandling. Kombinationen av flera terapeutiska principer innebär bot, eller lindring, för fler patienter.

Sex artiklar ger överblick över möjligheter och begränsningar med dagens terapimetoder. De har nu samlats i ett 36-sidigt häfte som kan beställas med kupongen nedan.

Priset är 60 kronor.

Lungcancer

Beställer härmed.....ex
av "Lungcancer"

.....
namn

.....
adress

.....
postnummer

.....
postadress

Insändes till LÄKARTIDNINGEN
Box 5603
114 86 Stockholm

Faxnummer: 08-20 74 35

www.lakartidningen.se
under särtryck, böcker